

AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİNİN KURULUŞU VE DÜNYA HÂKİMİYETİ MÜCADELESİ

Mehmet Metin DOĞAN*
Sadık UYGUN**
Selahattin MORKOYUN***

Araştırma Makalesi/Research Article

Atıf/Cite as: Doğan, M. M., Uygun, S. ve Morkoyun, S. (2023). Amerika Birleşik Devletlerinin Kuruluşu ve Dünya Hâkimiyeti Mücadelesi. *DÜMAD (Dünya Mültidisipliner Araştırmalar Dergisi)*, 6(Prof. Dr. Durmuş Ali Arslan Özel Sayısı), 287-309.

Özet

Dünya tarihinde önemli bir yeri olan Amerika'nın keşfi ve beyaz adamın bu toplarlara yerleşmesi, bir zamanların Doğu dünyasının Avrupalılar için ne tür gizemler taşıyor ise, şimdilerde doğulular için de aynı gizemlere sahip, bir büyük hadisedir.

Bu büyük hadisenin özellikle 19. yüzyıldan sonra Avrupa ve Asya kıtalarında tanınması ve her alanda ilişkiler kurulmasıyla başlayan çözülme dönemi, aslında herşeyin tüketildiği, sahip olunanın el değıştirdiği ve bilinmezlerin ortadan kaldırıldığı yeni bir dönemi oluşturur. Bu dönem artık yerli Amerikalıların olmadığı, Avrupalı Amerikalıların yaşadığı bir dönem olması hasebiyle, doğulu ya da Asyalı insan tipi o büyük merağı ile başbaşa bırakılmıştır. Bundan sonraki Amerika, hür dünyanın bir parçasıdır ve artık gizlenmeden bütün bir tarihin oluşumuna katkı sunacak her türlü imkâna sahiptir. Bu yönüyle o gizemler ülkesini ilk elden tanıttacak bir tarih anlayışının gelişmesi, doğulu insanın hafsalasındaki o karanlık dönemi de aydınlatması açısından büyük imkan sağlamıştır.

Bu makale Bryn O'Callaghan tarafından yazılmış olan *An Illustrated History Of The USA*, Longman Group UK Limited 1990 çalışmanın bir bölümünü sunmaktadır ve bu bölüm Amerikalı beyaz adam ile Pasific'li yerlilerin ilk buluşmalarını ortaya koymaktadır. Makale Beyaz Adamın küstahlığı karşısında, yerli Amerikalının dürüst ve katlanılabilir yaşamını gözler önüne sermektedir.

Anahtar Kelimeler: Amerika, Avrupa, Yerli, Beyaz, Pasific.

* Müdür Yardımcısı, Sümerler Ortaokulu, mmetindogan@hotmail.com , Orcid: 0000-0002-6204-4792

** Okul Müdürü, Orhanlı İlkokulu Müdürü, sado_can_89@hotmail.com, Orcid: 0000-0003-3923-0375

*** Okul Müdürü, Hatay Antakya Narlıca İlkokulu, selahattinmorkoyun@gmail.com , Orcid: 0000-0002-2180-4361

Abstract

The discovery of America, which has an important place in world history, and the settlement of the white man in these lumps is a great event that has the same mysteries for the easterners as the Eastern world once held for Europeans.

The disintegration period, which started with the recognition of this great event especially in Europe and Asia after the 19th century, and the establishment of relations in every field, actually constitutes a new period in which everything is consumed, possessions change hands and unknowns are eliminated. Since this period was a period when there were no Native Americans, but European Americans lived, the eastern or Asian human type was left alone with its great curiosity. The next America is a part of the free world and has every opportunity to contribute to the formation of an entire history without being hidden anymore. With this aspect, the development of an understanding of history that will introduce that land of mysteries at first hand has provided a great opportunity in terms of illuminating that dark period in the memory of the eastern people.

This article presents part of An Illustrated History Of The USA, Longman Group UK Limited 1990 work by Bryn O'Callaghan, which reveals the first meeting of American white man and Pacific native. The article reveals the honest and bearable life of the Native American in the face of the White Man's arrogance.

Keywords: America, Europe, Native, White, Pacific.

Giriş

1490'lı yıllarda Kristof Kolombus ile başlayan dünyayı yeniden keşif macerası, Hindistan yolu aranırken bir rastlantı sonucu ilk defa yeni bir toprağın keşfiyle sonuçlanmıştır. Bilinen dünyanın dışında kalan bu toprak parçası Pasific Okyanus'unun karşı tarafında bulunan ve bilinmezlerle dolu yeni bir karalar ve adalar silsilesinden oluşmaktaydı. Bu topraklara ilk gelen Kristof Kolombus'un olduğu düşünülüyor olsa da aslında Arap Tüccar Gemileri'nin çok daha eski zamanlarda bu topraklarla ilişki kurdukları ve hatta buralara kadar mal taşıdıkları Piri Reis'in hazırlamış olduğu büyük dünya atlasından anlaşılmaktadır. Onun yapmış olduğu bu harita Amerika'nın bir keşif sonucu değil, aslında bilinen bir yer olarak beyaz adam tarafından istilasından başka bir şey değildi. Kolombus gibi maceracı kimliklerin altın bulma merakının sonucunda ulaşılması ve geçilmez olduğu düşünülen Pasific Okyanus'u aşılmış ve yerli kabilelerin yaşadığı, uygar dünya olan Avrupa ve Asya'dan tecrit edilmiş bir şekilde kalmış olan bu yeni dünyanın keşfi, ilk başlara pek önemsenmemiştir.

Avrupa'nın ezik insanların yerleşmeye başladığı bu çorak ve zor koşulların dünyası, zamanla yerlilerden alınarak yeni bir yaşama kapılarını açtıktan sonra, iklimi, doğası, toprağı, yaşam koşullarıyla benzersiz bir nimet sunmaya başlaması, söz konusu toprakların tamamının keşfine başlanmasına ve dünyanın üçte birinin bulunduğu muazzam bir keşfin kapılarının açılmasını ve yeni bir doyum imkanı yaratılmasını sağlamıştır.

Aç gözlü Avrupalıların boyunduruğunda başlayan bu yeni yaşam, barışın hakim olduğu Amerika topraklarını kısa bir zaman sonra kaosun ve kargaşanın merkezi haline getirmiş, beyaz adamın vahşi çehresiyle nerede ise yerlilerin hiç yaşamadığı yeni bir dünya yaratılmaya başlanmıştır. Amerika'da yerli olmak demek hiçbir hak ve yetisi olmayan vasıfsız bir mahluk ile aynı olmak demektir.

Beyaz adamın Amerika'ya getirmiş olduğu bu yeni anlayış, Avrupa'nın binlerce yıllık geçmişinden kaçan ezik Avrupalılar tarafından icra ediliyor olması da bir büyük muammanın diğer bir vechesi olarak kalmıştır.

Bu makalede Bryn O'Callaghan'ın bakış açısıyla Avrupalıların yaratmış olduğu yeni Amerika'nın ilk yerleşim zamanları hakkında bilgiler bulunmaktadır. Bu bilgiler ışığında Amerika'nın yerlileri ve yeni meskunları arasındaki ilişkilerin bir çeşit özetini yansıtacak olan makale, ilk defa da olsa Amerika'nın arka yüzünün küçük bir tanıtımını yapmaktadır. Türk tarih literatüründe pek fazla bilinmeyen *An Illustrated History Of The USA, Longman Group UK Limited 1990*" adlı eser kurgusuyla, Amerika'nın kuruluş yıllarının ilk fotoğraflarını sunması açısından önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

Yeniden Yapılanma

13 Nisan 1865 gecesi, insan kalabalığı, Lee'nin Appomattox'ta teslim olmasını kutlamak için Washington'un parlak ışıklı sokaklarında dolaştı. Orada bulunan bir adam günlüğüne şöyle yazdı: "Silahlar ateş ediyor, çanlar çalıyor, bayraklar dalgalanıyor, erkekler gülüyor, çocuklar tezahürat yapıyor, hepsi çok seviniyor."¹

Ertesi gün Kutsal Cumaydı. Akşam Başkan Lincoln ve eşi, Washington'daki "Amerikan Kuzenimiz" adlı bir oyunu izlemek için Ford'un Washt Tiyatrosu'na gittiler. Tiyatro doluydu ve seyirci, sahnenin yanındaki bir kutuya sığınarak Başkan'ı alkışladı. Lincoln güvenli bir şekilde koltuğuna oturduğunda, korumaları oyunu galerideki localardan izlemek için uzaklaştı².

¹ Bryn O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, Longman Group UK Limited 1990, p. 54.

² William A. Tidwell, James O. Hall, and David Winfred Gaddy, *Come Retribution: The Confederate Secret Service and the Assassination of Lincoln* (Jackson: University Press of Mississippi, 1988), p. 264.

Tam olarak saat 10: 13'te, oyun yarı yolda iken, karanlık salonda bir tabanca atışı çaldı. Başkan uzağında öne doğru eğilirken, siyah keçe şapkalı ve çizmeli bir adam kutudan sahneye atladı. Havada bir silah salladı ve böylelikle her zaman zorbalara diye bağırdı ve sonra tiyatrodan kaçtı. Daha sonra silahlı kişinin bir oyun olduğu veya John Wilkes Booth olarak adlandırıldığı anlaşıldı. Birkaç gün sonra, Virginia kırsalında saklandığı bir ahırda yakalandı. Lincoln caddenin karşısındaki bir terzinin evine taşındı. Ertesi sabah orada alt kattaki yatak odasında öldü. Haberi duyan erkekler ve kadınlar sokakta ağladı. Şair James Russell Lowell şöyle yazdı: "O ürkütücü Nisan sabahından önce, bu kadar çok insan, sanki hayatlarından dostça bir varlık alınmış gibi, hiç görmedikleri birinin ölümü için gözyaşı dökmüştü." Lincoln'un yerine Başkan Yardımcısı geçti. Andrew Johnson. Yeni Başkan'ın karşılaştığı en büyük sorun, mağlup olmuş Güney ile nasıl başa çıkılacağıydı. Lincoln bununla ilgili kendi fikirlerini gizlememişti. Ölümünden sadece birkaç hafta önce, Başkan olarak ikinci görevine başlamıştı. Açılış konuşmasında Amerikan halkından "ulusun yaralarını sarması" ve savaşın harap olmuş vatanlarını yeniden inşa etmesi için ona yardım etmelerini istemişti. Lincoln, savaş için bir bütün olarak ayrılan eyaletlerin halkını değil, tek tek güney liderlerini suçladı. Yalnızca bireylerde suçlu olanları cezalandırma ve Güney halkının geri kalanının ulusun hayatına yeniden tam anlamıyla zarar vermesine izin verme eğilimindeydi³.

Lincoln'un yerine başkan olan Andrew Johnson'un da benzer fikirleri vardı. Güney'i ulusun geri kalanıyla yeniden birleştirme planlarını uygulamaya başladı. Ayrılmış devletlerin vatandaşlarının, devletin hükümetine sadık olma sözü verdiklerini söyledi⁴. Bir eyalet Anayasa'nın 13. Değişikliğini (köleliği tamamen ortadan kaldıran) kabul etmek için oy verdiğinde Johnson, tam ve eşit üye olarak birliğe geri kabul edilmesini amaçladı. Ancak beyaz güneyliler, Güney'in yaşamını kontrol etme güçlerini tehdit eden her türlü değişikliğe direnmeye kararlıydı. Eski siyah kölelerine eşit haklar verme fikrinden özellikle dehşete düşmüşlerdi. Mississippi eyaleti meclisi, hissettiği duyguyu şu kaba sözlerle ifade etti: Mississippi halkı, medyadaki süngü baskısı altında kölelik kurumunu kaldırdı. Zenciler, hoşumuza gitse de gitmese de özgürdür. Ancak özgür olmak için onu bir vatandaş yapmaz veya ona beyaz adamla sosyal veya politik eşitlik hakkı vermez. Diğer eski Konfederasyon devletleri de bu tutumu paylaştı. Tüm meclisleri siyahları aşağı konumda tutmak için yasalar çıkardı. Bu tür yasalara "Kara Kodlar" adı verildi. "Federal süngüler" siyahları özgürleştirmiş olabilirdi, ancak iktidardaki beyazlar onların hiçbir yasal koruma veya kendilerine ait haklar olmadan vasıfsız, eğitimsiz kalmalarını ve daha az arazi sahibi olmalarını amaçladı. Kara Kodlar, siyalara oy vermeyi reddetti, sulhta da hizmet edemeyeceklerini söyledi, mahkemede beyaz bir adama karşı ifade vermelerini yasakladı. Mississippi'de siyahların çiftlik arazisi satın almasına veya kiralamasına izin

³ Edward Steers Jr., *Blood on the Moon: The Assassination of Abraham Lincoln* (Lexington: University Press of Kentucky, 2001), p. 26.

⁴ Bkz. William A. Dunning, *The American Historical Review*, April 1906, Vol. 11, No. 3 (Apr., 1906), p. 574 vd.

verilmedi. Louisiana'da bir yıl boyunca bir işveren için çalışmayı kabul etmek zorunda kaldılar ve reddederlerse hapsedilebilir ve zorunlu çalıştırılmaları sağlanabilirdi. Topraksız, parasız ve yasadan korumasız, neredeyse siyahlar hâlâ köleymiş gibiydi. 1865'te Chicago Tribune gazetesi güneylileri Kara Kodlar konusunda Kuzey'de büyüyen öfkeye karşı uyardı⁵:

"Mississippi'nin beyaz adamlarına, Kuzeyli insanların Mississippi Eyaletini bir kurbağa havuzuna çevireceklerini, bu tür yasaların askerlerimizin bonolarının uyuduğu ve bayrağının üzerinde yattığı bir ayak toprağı utandırmasına izin vermeden önce söyleyeceğiz. özgürlük dalgaları. "

Chicago Tribune'un duyguları, Birleşik Devletler Kongresi'nin birçok üyesi tarafından paylaşıldı. Orada Radikal Cumhuriyetçiler adlı bir grup, İç Savaş'ı anlamının en önemli nedeninin siyahları kurtarmak olduğuna inanıyordu. Savaşı kazandıktan sonra, artık ne kendilerinin ne de siyahların aldatılmayacağına karar verdiler. Başkan Johnson'ın mağlup beyazları tedavi ettiğini söylediler.

Güneyliler çok nazikti ve güneyliler bundan faydalanıyordu. Bir Radikal Cumhuriyetçi, "Hak ettikleri gibi cezalandırılmadılar" dedi⁶.

Temmuz 1866'da, Başkanın itirazına rağmen, Kongre bir Medeni Haklar Yasası kabul etti⁷. Ayrıca, Freedmen's Bureau adlı tüm organizasyonu kurdu. Bu önlemlerin her ikisi de Güney'deki siyahların haklarını aldatmamasını sağlamak için tasarlanmıştı. Kongre daha sonra 14. Anayasa Değişikliğini tanıttı. 14'üncü Değişiklik, siyahlara tam bir vatandaşlık kavgası vererek oy verme mücadelesini karıştırdı⁸.

Tennessee dışındaki tüm eski Konfederasyon eyaletleri 14. Değişikliği kabul etmeyi reddetti. Mart 1867'de Kongre, Yeniden Yapılanma Yasasını kabul ederek yanıt verdi. Bu, güney eyaletlerinin beyaz hükümetlerini kovdu ve onları askeri yönetim altına aldı. Onlara, 14. Değişikliği kabul ettiklerinde ve tüm siyahlara oy verdiklerinde hükümetleri tekrar seçebilecekleri söylendi⁹.

1870'e gelindiğinde tüm güney eyaletleri yeni "Yeniden Yapılanma" hükümetleri kurdu¹⁰. Çoğu siyahlardan, onlarla çalışmaya istekli birkaç beyaz güneyli ve Kuzeyli beyaz adamlardan oluşuyordu. Yeni gelen kuzeyliler, onlara karşı çıkan güneyliler tarafından "halı çuvalları" olarak

⁵ David F. Forte, *Spiritual Equality, the Black Codes, and the Americanization of the Freedmen*, Loyola Law Review, Sayı: 43, (1998), s. 600 vd.

⁶ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 55.

⁷ The Civil Rights Act of 1866 (<http://www.black-collegian.com/issues/1999-08/civilright.shtml>)

⁸ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 56.

⁹ 14th Amendment to the U.S. Constitution: Civil Rights (1868), <https://www.archives.gov/milestone-documents/14th-amendment> (Erişim, 22.01.2023)

¹⁰ Willie Lee Rose, *Rehearsal for Reconstruction: The Port Royal Experiment* (New York: Oxford University Press, 1976), s. 174 vd.

anıyordu. İsim, bazı kuzeylilerin eşyalarını taşıdıkları halı malzemesinden yapılmış büyük, ucuz çantalardan geliyordu. Halı çantacılarıyla işbirliği yapan her beyaz güneyli, küçümseyerek "Scalawag" olarak anıldı. "Scalawag" kelimesi hala alçak veya haydut anlamına gelir. Beyaz güneylilerin çoğu Demokratik siyasi partiyi destekledi. Bu güneyli Demokratlar, Yeniden Yapılanma hükümetlerinin yetkin ve dürüst olmadığını iddia ettiler¹¹. Bu iddiada bazı gerçekler vardı. Eyalet meclislerinin yeni siyah üyelerinin çoğu deneyimsizdi ve eğitimsizdi. Bazı halı torbacıları hırsızdı. Örneğin Louisiana'da, bir araba petbagger yetkilisi, ofisinin ilk yılında devlet fonlarından 100.000 dolar çalmakla suçlandı. Ancak Yeniden yapılanma hükümetleri, Güneyi İyileştirmeye çalışan dürüst adamları da içeriyordu. Yetimlere ve körler için bakım sağlamak, yeni endüstrileri ve demiryolları inşasını teşvik etmek ve hem beyaz hem de siyah çocuklar için okullar inşa etmek için yasalar çıkardılar. Bu İyileştirmelerin hiçbiri güneyli beyazların Yeniden Yapılanmadan nefret etmesini engellemedi. Bu, hükümetlerinin beceriksizliği veya sahtekarlığı yüzünden değildi. Bunun nedeni, yeniden yapılanma hükümetinin siyahlara beyazların sahip olduğu hakları vermeyi amaçlamasıydı. Güney beyazları bunu engellemeye kararlıydı. Beyaz adamları bir kez daha efendi yapmak için terörist gruplar örgütlediler. Bu grupların temel amacı siyahları tehdit etmek ve korkutmak ve onların haklarını talep etmelerini engellemektir. En büyük ve en çok korkulan terörist grup, Ku Klux Klan adlı gizli bir topluluktu¹². Üyeleri beyaz çarşaf giydiler ve yüzlerini gizlemek için başlıklar taktılar. Geceleri güney kırsalında konumlarını iyileştirmeye çalışan siyahları dövüp öldürdüler. İşaretleri, kurbanlarının evlerinin yanına yerleştirdikleri yanan tahta bir haçtı¹³.

Bu şiddet ve korku, beyaz ırkçıların Güney'deki eyalet hükümetlerinin kontrolünü geri kazanmalarına yardımcı oldu. 1876'da Cumhuriyetçi Yeniden Yapılanma destekçileri yalnızca üç güney eyaletinde iktidarı elinde tutuyordu. Kongre, 1878'de federal birlikleri Güney'den çekince, beyaz Demokratlar da bunların kontrolünü ele geçirdi. Yeniden yapılanma bitti¹⁴.

Bu andan itibaren güneyli siyahlara giderek daha fazla "ikinci sınıf vatandaş" muamelesi yapıldı ve yasalar karşısında eşit muamele görmediler. Hepsinden daha ciddi, oy hakları ellerinden alındı. Bazı güney eyaletleri, yalnızca seçmenlere anket vergisi ödeyenlerin bunu yapabileceğini söyleyerek siyahların oy vermesini engelledi. Daha sonra vergiyi o kadar yükselttiler ki çoğu siyahi ödeyemedi. Siyahlar ödemeye çalıştıysa da vergi tahsildarları genellikle paralarını almayı

¹¹ Paul Escott and David R. Goldfield, eds., Major Problems in the History of the American South, vol. 2, The New South (Lexington, MA: D. C. Heath, 1990), 182-83; Glenda Elizabeth Gilmore, Gender and Jim Crow: Women and the Politics of White Supremacy (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1996), 110-22.

¹² Michael Newton, The Ku Klux Klan, History Organization, Language, Influence and Activities of America's Most Notorious Secret Society, USA 2007, s. 5-30.

¹³ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 56.

¹⁴ Newton, The Ku Klux Klan..., s. 35.

reddediyorlardı. "Büyükbaba hükümleri" de siyahların oy kullanmasını engellemek için yaygın olarak kullanıldı. Bu maddeler veya kurallar sadece insanların oy kullanmasına izin verdi¹⁵

Büyük babaları 1865'te oy kullanma hakkına sahipti. Siyahların çoğu oyu yalnızca 1866'da almıştı, böylece büyük baba hükümleri oy haklarını otomatik olarak ortadan kaldırıyordu.

Büyükbaba hükümlerinin etkileri Louisiana eyaletinde görülebilir. 1898'den önce 164.088 beyaz seçmen ve 130.344 siyah seçmen vardı. Louisiana'nın bir büyük baba hükmünü tanıtmasından sonra, hala 125.437 beyaz seçmen vardı, ancak yalnızca 5.320 siyah seçmen vardı. Siyahlar oyu kaybettikten sonra, diğer haklarını elinden almak kolaylaştı. Tüm güney eyaletleri katı ırk ayrımcılığını veya "ayrımcılığı" uygulayan yasalar çıkardı. Ayrılık trenlerde, parklarda, okullarda, restoranlarda, tiyatrolarda ve yüzme havuzlarında - hatta mezarlıklarda bile - uygulandı! Bu ayırım yasalarını çiğnemeye cesaret eden herhangi bir siyah muhtemelen ya hapse girecek ya da ölecekti. 1890'larda her yıl ortalama 150 siyah yasadışı olarak öldürülüyordu. Genellikle beyaz çeteler tarafından linç ediliyorlardı. Görünüşe göre iyileşme, İç Savaş ve Yeniden Yapılanma siyahları sonsuza dek kaybetti. Ancak Yeniden yapılanma boşuna değildi. Amerika Birleşik Devletleri'nde ırksal adaleti sağlamak için şimdiye kadarki en cesur girişimdi. 14. Değişiklik özellikle önemliydi. 1950'lerin ve 1960'ların Sivil Haklar hareketinin temeliydi ve Martin Luther King'in nihayetinde tüm siyah Amerikalılar adına ağlamasını mümkün kıldı: "Sonunda özgür! Sonunda özgür! Tanrı'ya şükürler olsun! Sonunda!"¹⁶

Plessy V. Ferguson

1896'da Yüce Divan, Plessy v. Ferguson adlı bir davada kararını açıkladı¹⁷. Anayasa, tesisler ve hizmetler eşit kalitede olduğu sürece, siyah ve beyazlar için ayrı tesis ve hizmetlerin sağlanmasına izin verdiğine karar verdi. Plessy v. Ferguson kararı, ırk ayrımcılığını yarım yüzyıldan fazla bir süredir Amerikan yaşam tarzının yasal bir parçası haline getirdi¹⁸.

Güneydoğu eyaletleri, hemen siyahlar için ayrı ama gayri yasal düzenlemeler yapmaya başladı. 'Yaşamın mümkün olan her alanında - toplu taşıma, tiyatrolar, oteller, bakım yerleri, parklar, okullar - ayrımcılığı zorunlu kılan yasalar çıkardılar. Plessy v. Ferguson davasında varılan "ayrı ama eşit" karar, en sonunda 1954'te bir başka Yüksek Mahkeme kararı ile bozuldu. Brown v. Topeka

¹⁵ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 57. Babalar hakkında ayrıca bkz. Kousser, J. Morgan. *The Shaping of Southern Politics: Suffrage Restriction and the Establishment of the One-Party South, 1880-1910*. New Haven, Conn., 1974.

¹⁶ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 57.

¹⁷ Plessy vs. Ferguson, Judgement, Decided May 18, 1896; Records of the Supreme Court of the United States; Record Group 267; Plessy v. Ferguson, 163, #15248, National Archives.

¹⁸ Akhil Reed Amar, Plessy v. Ferguson and the Anti-Canon, *HeinOnline -- Pepp. L. Rev.* Vol: 39, No: 75 (2011-2012), s. 75-90.

davasında. Yargıtay, siyah çocukların ayrılmış okullarda eşit eğitim almasının imkansız olduğuna karar verdi. Birleşik Devletler'deki tüm devlet okullarının her ırktan çocuğa açılması emrini verdi. 1954 tarihli Plessy v. Ferguson'dan vazgeçme kararı, 1950'lerin siyah Sivil Haklar hareketinde bir dönüm noktasıydı. Amerikan yaşamında yasal olarak zorla uygulanan her türlü ayrımcılığa son vermek için bir kampanyanın başlangıcı oldu.¹⁹

Büyüme Yılları: Madenciler, Demiryolları ve Sığır Yetiştiricileri

Mart 1848'de, John Sutter adında bir toprak sahibi için California'da bir derenin yanına bir kereste fabrikası inşa eden, en büyük kilometrelik bir alan vardı. Bir gün işçilerden sorumlu ustabaşı suda parıldaayan altın benekler gördü. Derenin yatağından bir avuç kara çakıl olarak daha yakından baktı. Altındı! Ustabaşı Sutter'a söylemek için koştu. Çok geçmeden keşfinin haberi Kaliforniya'yı kasıp kavuruyordu. Yaz ortasında altına hücum başlamıştı. California valisi, Washington'a, bölgenin her yerinden kadın ve erkeklerin kendilerini zengin etmek için aceleyle altın tarlalarına giderken, "değirmenlerin atıl durumda olduğunu, buğday tarlalarının sığır ve atlara açık olduğunu, boş evlerin ve çiftliklerin boşa gideceğini" bildirdi.²⁰

1849 baharında, dünyanın her yerinden insanlar Kaliforniya'yı altın aramak için acele ediyorlardı. 1848'de nüfusu 15000 kişiydi. 1852'de nüfus 250.000'den fazlaydı. Yeni gelenlerden bazıları deniz yoluyla San Francisco limanına seyahat etti. Diğerleri, Oregon yolunda yerleşimcilerin karşılaştığı aynı tür zorluklara katlanarak karadan seyahat ettiler. Sonraki yirmi yıl içinde altın keşifleri, fal arayanları uzak Batı'nın diğer bölgelerine çekti. 1850'lerin sonlarında Nevada ve Colorado dağlarında değirmencilik yapıyorlardı, 1860'larda Montana ve Wyoming'e taşındılar ve 1870'lerde Dakota ülkesinin Kara Tepelerini kazıyorlardı. İlk maden yerleşimleri, kışın çamurlu, yazın tozlu olan engebeli yollara dağılmış, dağınık çadır ve kulübelerdi. Ancak bazıları daha sonra kalıcı topluluklara dönüştü. Colorado'nun başkenti olan şimdiki Denver şehri bu şekilde hayata başladı. Binlerce mil, bu batı maden yerleşimlerini Amerika Birleşik Devletleri'nin geri kalanından ayırdı. 1805'te İç Savaş'ın sonunda ülke haritasına bakın. Doğudaki tüm yerleşimlerin Mississippi ve Missouri nehirlerinin biraz batısında durduğunu göreceksiniz. Bu son çiftliklerin ötesinde, uzun otlarla kaplı binlerce millik Rator yavaşça yuvarlanan arazi, Rocky Dağları'nın eteklerine kadar batıya uzanıyordu. Bu bölgeden geçen ilk gezginler burayı bir "çimen denizi" olarak tanımladılar, çünkü orada neredeyse hiç ağaç veya çalı yetişmedi. Coğrafyacılar bu otlaklara Kuzey Amerika'nın Büyük Ovaları veya Bozkırları adını veriyor.²¹

¹⁹ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 57. Karar hakkında bkz. "Primary Documents in American History", <https://www.loc.gov/r/r/program/bib/ourdocs/plessy.html> (Erişim, 22.01.2023)

²⁰ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 58.

²¹ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 58.

Büyük Ovalar genellikle Mississippi'nin doğusundaki topraklardan çok daha kurudur. Yağmur yağışı, yağışlı, doğu ucunda yılda kırk inçten, batı Ernpans'ta yılda on sekiz inçten azına kadar değişmektedir. Yaz yağmuru genellikle şiddetli gök gürültülü fırtınalarda yağar ve ani ve yıkıcı sellere neden olabilir. Kuraklık sellerden daha sık meydana gelir. Bu uzun, kurak dönemler, çayırlarda hızla ilerleyen ve yollarına çıkan her şeyi yakan kır yangınları tehlikesini beraberinde getirir. Kışın Büyük Ovalar çok soğuk olur. Sıcaklıklar 40 Fahrenheit'e kadar düşüyor ve şiddetli, rüzgarlı kar fırtınaları düz, açık araziye süpürüyor²².

On dokuzuncu yüzyılın ortalarında Great Plains, Sioux gibi gezgin Amerikalı avcılarının eviydi. Bu insanların yaşamları, ot denizinde otlayan geniş bufalo sürülerine bağlıydı. Buffalo, Kızılderililere ihtiyaç duydukları her şeyi sağlıyordu. Etini yediler. Derisinden giysiler yaptılar. Yaşadıkları çadırları yapmak için derilerini direklerin üzerine geriyorlar. Kemiklerini bıçak, alet ve süs eşyalarına dönüştürüyorlar.

1840'larda ve 1850'lerde binlerce beyaz insan Oregon'un çiftliklerine ve Kaliforniya'nın altın tarlalarına ulaşmak için Great Plains'i geçti. Onlara göre bölge yerleşecek ve yeni evler yapacak bir yer değil, olabildiğince çabuk geçilecek bir yerdi. Bunu istenmeyen ve tehlikeli olarak gördüler ve bunu Kızılderililere bırakmaktan mutlu oldular. Tüm alana "Büyük Amerikan Çölü" adını yazan zamanın harita yapımcılarıyla anlaştılar. Yine de İç Savaş'ın bitiminden sonraki yirmi beş yıl içinde, neredeyse tüm Büyük Ovalar eyaletlere ve bölgelere bölünmüştü. Çiftçiler "çimen denizinde" büyük sığır sürülerini besliyorlardı, çiftçiler buğday yetiştirmek için "Büyük Amerikan Çölü" nü sürüyorlardı, çobanlar, Rocky Dağları'nın eteklerinde sürülerini otlatıyordu.

1890'a gelindiğinde, Pasifik Kıyısı ve Mississippi Nehri boyunca ayrı yerleşim alanları birlikte hareket etti. Hacılar zamanından bu yana Amerikan yaşamındaki en önemli faktörlerden biri olan beyaz yerleşim yerinin hareketli sınırı ortadan kalkmıştı. Demiryolları, sınırın bu "dozajlamasında" önemli bir rol oynadı. İç Savaş sırasında Kongre, Pasifik Kıyısı boyunca altın zengini yerleşim yerlerine Birleşik Devletler'in geri kalanına daha hızlı bir şekilde katılma endişesine kapılmıştı. 1862'de Union Pacific Demiryolu Şirketi'ne Mississippi'den Pasifik'e doğru bir demiryolu inşa etmesi için arazi ve para verdi. Aynı zamanda, Kaliforniya'dan doğu koğuşları inşa etmesi için Central Pacific Railroad Company'e benzer bir hibe verdi²³.

²² O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 59.

²³ "This act, passed on July 1, 1862, provided Federal subsidies in land and loans for the construction of a transcontinental railroad across the United States", <https://www.archives.gov/milestone-documents/pacific-railway-act> (Erişim, 22.01.2023). Şirket hakkında bkz. Robert M. Utley&Francis A. Ketterson, Jr., *Golden Spike*, <http://npshistory.com/handbooks/historical/40-1969.pdf>

1860'larda işçi çeteleri iki hattı inşa etmek için kazma, kürek ve barutla çalıştı. Union Pacific'teki işçilerin çoğu İrlandalılar veya Avrupa'dan yeni gelen göçmenlerdi. Orta Pasifik işçileri, özellikle işi yapmak için Amerika'ya sözleşmeli olarak getirilen esas olarak Çinli idi.

Demiryolu işçilerinin ilerlemesi esas olarak üzerine inşa etmek zorunda oldukları toprağa bağlıydı. Büyük Sıçan Ovalarında hızla ilerleyerek bir günde altı mil demiryolu inşa edebilirlerdi. Sierra Nevada dağlarının kayalıkları ve uçurumları arasında ilerlemeleri daha yavaştı. Bazen birkaç metre ilerlemek günlerce zahmetli ve tehlikeli tünel açma sürecini alırdı. İki hat yavaş yavaş birbirine yaklaşıırken tüm ülke büyüyen bir heyecanla izledi. Her iki şirketin de hükümetten aldığı arazi ve para hibeleri, inşa ettiği demiryolu hattına bağlı olarak olabildiğince hızlı ilerledi. Nihayet 10 Mayıs 1869'da Orta Pasifik ve Union Pacific hatları Utah'taki Promontory Point'te buluştu. Altın bir çivi son rayı yerine sabitledi. Kuzey Amerika kıtasını geçen ilk demiryolu tamamlandı. Yeni demiryoluna hızla başkaları katıldı. 1884'te Mississippi vadisini Pasifik Kıyısı'na bağlamak için dört ana hat daha kıtayı geçmişti. Bu kıtalararası demiryolları, Amerika Birleşik Devletleri boyunca seyahat etmek için geçen süreyi haftalardan günlere düşürdü. Demiryolları batıya doğru ilerlerken, Teksas'taki taşıyıcı askerler para kazanmanın bir yolunu gördü. Mississippi ile Rocky Dağları arasındaki otlaklarda sığırları ucuza besleyebilirlerdi. Bu sebeple demir yollarına yöneldiler. İç Savaş'tan sonraki yıllarda, Teksaslı sığır sahipleri, yarı vahşi uzun boynuzlu sığırlarını demiryollarına doğru kuzeye sürmek için "droverlar" veya "kovboyolar" olarak adlandırılan adamları kiraladılar. Kovboyun bu işten kazancı yorucu bir iş, kötü yemek ve düşük maaştı. Ancak birçok genç adama özgür ve heyecan verici görünüyordu. Kovboyoların çoğu, İç Savaş'tan sonra batıya taşınan eski Konfederasyon askerleriydi. Bazıları güney plantasyonlarından gelen siyah eski kölelerdi. Diğerleri, çiftçiliğin onlara sunabileceğinden daha fazla macera içeren bir yaşam isteyen doğudaki çiftliklerden çocuklardı. Sığırlar, "patika" adı verilen düzenli rotalar boyunca seyahat etti. Bir patika yolunun başlangıcında kovboyolar sürüleri hızla hareket ettirdiler. Ancak demiryoluna yaklaştıkça yavaşladılar, günde sadece on iki mil yol kat ettiler. Bu, sığırlara otlatmaları için bolca zaman tanımaktı, böylece satıldıklarında mümkün olduğunca ağır olacaklardı.²⁴

Sığır yollarının demiryollarıyla buluştuğu yerde yeni kasabalar büyüdü. Bu "sığır kasabalarından" ilki, Kansas'taki Abilene idi. 1867'de kovboyolar, Teksas'tan Chisholm Yolu boyunca 36.000 sığır sürdüler. Demiryolu batıya doğru ilerledikçe başka sığır kasabaları da inşa edildi. En iyi bilineni, 1875 ile 1885 arasında ününün zirvesine ulaşan Dodge City'di. Bu dönemde, sık sık bir milyon Texas sığırından oluşan bir kavgacı, yolu Dodge City'ye götürdü. Oradan trenle Chicago ve Kansas City'nin katliam evlerine gittiler. Bu şehirler, batı kanını öldürmekten ve etlerini yemeye

²⁴ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 60.

hazırlamaktan zenginleşti. Çok geçmeden Grear Plains'den gelen et, Avrupa'daki ve Amerika Birleşik Devletleri'nin doğusundaki insanları besliyordu.

1881 yılına gelindiğinde, her yıl 110 milyon pounddan fazla Amerikan sığır eti Atlantik Okyanusu üzerinden sevk ediliyordu. The Great Plains'in çimleri Amerika Birleşik Devletleri'ne batı dağlarındaki altın madenleri kadar para kazanıyordu²⁵.

Büyük Ovaları Çiftçilik

1862'de Birlik ve Konfederasyon tutuklamaları, İç Savaş'ın en kanlı savaşlarından bazılarıyla savaşıyordu. Hut aynı yıl Kongre, savaşla hiçbir ilgisi olmayan bir yasayı geçirmek için zaman buldu. Yasaya Homestead Yasası deniyordu²⁶.

Homestead Yasası, Batı'da yerleşimcilerin ailelerine ücretsiz çiftlikler (çiftlik evleri) sunuyordu. Her bir çiftlik evi 160 dönümlük araziden oluşuyordu ve en az yirmi bir yaşında olan bir ailenin herhangi bir reisi bir Amerikan vatandaşı talep edebilirdi. Vatandaş olma niyetinde olan göçmenler de öyle olabilirdi. Ev sahiplerinin yapması gereken tek şey, bir kamu arazisine, yani hükümetin sahip olduğu araziye taşınmaktı, beş yıl boyunca orada yaşıyor ve arazi onlara ait oluyordu. Çiftlik evine bundan daha hızlı sahip olmak için sadece altı ay sonra araziyi dönüm başına 1,25 dolar gibi çok düşük bir fiyata satın alabilirdi. Union Pacific gibi kıtalararası demiryolu şirketleri de yerleşimcilere ucuz arazi sağladı. Bu şirketlere hükümet tarafından yaptıkları rayların yanında arazi verilmişti. Kârlarını artırmak için, insanların bu topraklarda çiftçilik yapmaya başlamaları için istekliydiler, böylece kürk yerleşimcilerin reklamını yaptılar. Bunu sadece Amerika Birleşik Devletleri'nin doğusunda değil, Avrupa kadar uzakta da yaptılar. Göçmenleri Atlantik üzerinden gönderdiler, onlara Batı'ya ücretsiz demiryolu taşımacılığı sağladılar ve genellikle çiftliklerini ve topluluklarını kurmalarına yardımcı oldular²⁷.

Mississippi'nin doğusunda, küçük aile çiftlikleri toprağı ekmenin olağan yoluydu. 1870'lerden itibaren bu tür çiftlikler Great Plains'e yayılmaya başladı. Çocukken Garland'daki Haml, ailesi tarafından ovalarda yaşamaya alındı. Yıllar sonra, yeni evi olacak toprağın ilk görüntüsünü hatırladı: "Her mil bizi, ikinci günün öğleden sonrasına kadar, bizi kararsız arabanın içine doğru gittikçe daha da uzağa götürdü, o kadar geniş bir çayıra geldik ki batı kenarı gökyüzüne dokundu ... Ova olgun buğday kadar uzun otlarla kaplıydı ve babam takımını [atlarla, vagonu çekerek] durdurup bize geri dönüp 'Pekala çocuklar. İşte buradayız. Big Prairie 'Etrafımıza hayranlıkla baktık. " Bir ev inşa etmek, çiftçilerin karşılaştığı ilk görevdi. Bunu kendileri yapmak zorundaydılar, çünkü bunu kendileri için

²⁵ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 60.

²⁶ Approved, May 20, 1862, Vol. XII Pub – 50, p. 393, (<http://www.nathankramer.com/settle/articl>)

²⁷ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 61.

yapacak başka kimse yoktu. Ama bir sorunları vardı. Yapı malzemesi olarak ne kullanabilirler? Ovalarda hiç ağaç büyümedi, sadece kilometrelerce uzunluğundaki otları salladı. Yerleşimciler evlerini bu otların keçeleşmiş köklerinden inşa ettiler. Kuru zeminden kalın toprak parçaları ve ot kökleri - "çim" - kestiler ve bunları inşaat tuğlası olarak kullandılar. Bu gelenek, çiftlik sahiplerine genellikle "çim kırıcılar" olarak bilinen bir takma ad kazandırdı. Bu aynı karışık ot kökleri, çiftlik sahiplerine de büyük sıkıntılar yaşattı. Great Plains daha önce hiç sürülmemişti. Otlarının kökleri, en az on santim kalınlığında karışık bir mat oluşturuyordu. Fanlar tohumlarını ekmek için bu paspası kesmeye çalıştıklarında, pulluklarının demir bıçaklarını sık sık kırdı veya büktü.²⁸

Su eksikliği başka bir sorundu. Great Plains'de çok az akarsu vardı ve yağış o kadar düşüktü ve güvenilmezdi ki, çiftçiler genellikle mahsullerinin büzüşüp kuru topraklarda öldüğünü izlediler. Ateş, uzun ve kurak yazların tehlikesiydi. Bir şimşek veya küçük bir kıvılcım bile, bir atın dörtnala atabileceğinden daha hızlı bir şekilde çayır boyunca hızla ilerleyen bir yangını başlatabilir. Bazı yıllarda böcek salgınları yangından daha fazla yıkıma neden oldu. 1874 ile 1877 yılları arasında düzlüklerde milyonlarca çekirge toplandı ve buldukları her şeyi yediler - ekinleri, deri çizmeleri, kıyafetleri, ahşap kapı çerçevelerini. Bir yerde, raylar motorun hareket edemeyeceği kadar kaygan hale gelene kadar yolu kaplayarak bir demiryolu motorunu durdurdular.²⁹

Çiftlik Sahipleri ve Sığırlar

İlk çiftlik sahipleri genellikle sığırlarla tartışırdı. İki grubun toprağı farklı şekillerde kullandıkları, aralarında neredeyse kesin bir sorun yarattı. Carrie çiftçiler ve kovboylar, çiftlik sahiplerinin sığır yollarını tıkadıklarından şikâyet ediyorlar ve sürülmüş tarlalarının iyi otlak arazileri olduğunu söylediler. Çiftçiler, mahsulleri çiftçilerin sığırları tarafından yenildiğinde veya çiğnendiğinde öfkeleniler. Bunu durdurmak için arazilerinin etrafına dikenli tel örgüler inşa etmeye başladılar. Bu, özellikle çitlerle çevrili topraklarda sığırlarının içme suyu için bağımlı olduğu bir akarsu içeriyorsa, bu durum sığırları daha da kızdırıyordu. Bir kovboy, sığircının bakış açısını şu sözlerle ifade etti³⁰:

"O kahkahalar [hırsızlar], sürülerin suladığı ve bizi su için ücretlendirdiği yerde hak iddia edeceklerdi. Yolun yanına bir mahsul ekiyorlar ve çit için etrafına bir karık sürüyorlardı ve sonra sığırlar buğdaylarına ya da bahçe tarlasına girdiklerinde küfrederek dışarı çıkıp bir av tüfeği sallıyor ve hasar için bağırıyorlardı. Ve sığır, İllinois'te kabak yetiştirirken oradan geliyordu. " Bazı yerlerde,

²⁸ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 61.

²⁹ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 62.

³⁰ M. Love Clara, *The Southwestern Historical Quarterly*, Apr., 1916, Vol. 19, No. 4 (Apr., 1916), p. 370-375.

hem sığırlar hem de çiftlik sahipleri çıkarlarını korumak için silah kullandığı için insanlar "menzil savaşlarında" öldürüldü. İki grubun yan yana barış içinde yaşamayı öğrenmesi yıllar aldı.

Bazı ev sahipleri bu tür sorunlardan caydırdı. Topraklarını bıraktılar ve alçıya geri döndüler. Çoğu kulübe kaldı. Yavaş yavaş erken zorluklarının üstesinden gelmeye başladılar, çelik bıçaklı pulluklar, çim biçme makinesini kesip alttaki toprağı işlemelerine olanak sağladı. Mekanik biçerdöverler, buğday ekinlerini eskisinden on kat daha hızlı hasat etmeyi mümkün kıldı. Çayır rüzgârlarının sürdüğü pompalar, yüzlerce metreden hayat veren suyu yükseltti ve arazinin kuru yüzeyini etkiledi. Dikenli tel çitler, sığırları mahsulleri ayaklar altına almaktan toprağı düşürmeyi durdurdu. Bu yardımların hiçbiri çiftçiler tarafından yapılmadı. Chicago gibi şehirlerdeki büyük yeni fabrikalarda üretildiler. Chicago'dan demiryolları onları ovalara taşıdı. Demiryolları ayrıca kanatlıların mahsullerini de taşıdı. Bu, çiftçilerin ürünlerini uzak yerlerde satmalarını mümkün kıldı. On dokuzuncu yüzyılın sonundan önce, Kuzey Amerika'nın Büyük Ovalarında yetişen buğday, yalnızca Amerika Birleşik Devletleri'nde değil, Avrupa'da binlerce kilometre uzakta milyonlarca insanı besliyordu. Ancak çayır çiftçilerinin hala sorunları vardı. Homestead Yasası onlara toprak verdi, ancak onlara kesin bir yaşam veremedi. Mississippi'nin iyi sulanan topraklarında bir çiftçi, 160 dönümlük bir çiftlikte bir aileyi kolayca geçindirebilirdi. Yağmura susamış Büyük Ovalar'da hiçbir çiftçi bu büyüklükte bir çiftlikten geçimini sağlayamaz. Buğday ekinleri çok küçüktü; hayvanları çok acıkmıştı. Çayır çiftçileri hayatta kalmak için çok çalıştı. Sürdüler ve daha fazla toprak ektiler. Ancak yağmurlar başarısız olursa, güneş mahsullerini yaktı ve prame rüzgarları tozlu üst topraklarını uçurarak toprağı daha fakir ve daha az verimli hale getirdi. Ekinlerin iyi yetişmesi için yeterli yağmur yağsa bile çiftçilerin başı belada olabilir. Böylesi yıllarda toprak o kadar çok buğday üretti ki, tek tek çiftçilerin satabildikleri fiyatlar onlara makul bir yaşam sağlamak için çok düşüktü.³¹

On dokuzuncu yüzyılın son otuz yılında, bu tür "fazla üretim yapılmaması" Amerikan çiftçileri için büyük bir sorun haline geldi. Nedeni sadece çiftçilerin daha fazla toprak işlemesi değildi. İyileştirilmiş tarım makineleri de çiftliklerini her yıl daha verimli hale getiriyordu. Birkaç bıçaklı "çeteli" pulluklar, harç ekimi için hızlı bir şekilde daha fazla arazi hazırlamayı mümkün kılmıştır. Dev makineler tek bir işlemde kesilmiş ve harmanlanmış "biçerdöver" biçimli buğdayı topladı.

Çiftçiler, konumlarını iyileştirmek için siyasi eylem grupları oluşturdu. Gruplar, özellikle demiryolu şirketlerini çiftçilerin mahsullerini taşımak için aldıkları yüksek fiyatları düşürmeye zorladı. Bunlar arasında 'Kocacılığın Patronları' vardı. 1870'lerde ve 1890'ların Popülist Partisi'nde kuruldu. Hayvancılık Patronları'nın üyeleri de "Grangers" olarak biliniyordu. Grangerların oy verme

³¹ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 63-64.

gücü birçok batı eyaletinin "Granger yasalarını" geçirmesine neden oldu. Bu yasalar, demiryolu karayolu nakliye ücretlerini kontrol etmek ve diğer konulardaki çiftçilerin çıkarlarını gözetmek için hükümet organları kurar. Grangers ayrıca kooperatif toplumlarda bir araya geldi. Dolayısıyla, bu kooperatiflerin peşinden koşan çiftçiler, iş tecrübesinden yoksun olan çiftçiler oldu. Diğerleri bugün bile hayatta kalıyor. Batılı tarım topluluklarının çoğunda kooperatif organizasyonları, hem çiftçinin ihtiyaçlarını karşılamak hem de ürünlerini satın almak için özel sektöre ait firmalarla rekabet halindedir³².

Joseph Glidden'in Dikenli Telleri

1874'te Joseph Glidden adlı Illinois'li bir çiftçi bir buluşun patentini aldı. Onu "viskiden daha güçlü ve havadan daha ucuz" olarak ilan etti. Buluşu, çayır çiftçilerine ağaçsız bir arazide çaresizce ihtiyaç duydukları bir şey sağladı - ucuz ve verimli bir çit malzemesi. Glidden'in icadı dikenli teldi³³.

Dikenli tel, aralarında kısa, keskin karı sivri uçları bulunan, birbiri etrafında bükülmüş iki düz telden oluşur. 1890'da, 100 pound dikenli tel sadece 4 dolara satılıyordu. Çayır çiftçileri, topraklarına çit çekmek için tonlarca satın aldı.

Dikenli tel çitler, çayır çiftçilerinin başıboş sığırların çiğnemeyeceğini ve sığır yetiştiren bitkileri çiğnemeyeceğini bilerek mahsul ekebilecekleri anlamına geliyordu. Başıboş boğaların ineklerle çiftleşmeyeceğini bilerek daha iyi hayvanlar üretebilirlerdi. Komşularla tartışmalardan kaçınmak için sınırlarını çizebilirler.

Glidden'in icadı Great Plains'in çehresini değiştirdi. Yüzyılın sonuna gelindiğinde, binlerce millik dikenli tel çit, açık arabayı ayrı çiftlik ve tarlalardan oluşan bir yama şeklinde bölmüştü³⁴.

John Muir ve Milli Parklar

Yüzlerce yıldır Amerika'da toprak, su, ağaçlar ve vahşi hayvanlar o kadar çoktu ki, insanlar asla tükenmeyeceklerini sandılar, Amerikalılar için doğal kaynakları dikkatsizce ve savurganca kullanmak bir alışkanlık haline geldi. Yerleşimciler Amerika'ya yayılırken, hepsi çiftçiler, madenciler, çiftçiler, oduncular toprağı soydular ve kaynaklarını yok ettiler. Milyonlarca ağaç kesildi. Nehirler ve göller, madenlerden ve fabrikalardan gelen atıklarla boğuldu. Kurtlar, su samuru ve kürklü foklar da dahil olmak üzere diğer birçok vahşi hayvan gibi geniş bufalo sürüleri de neredeyse tamamen yok edildi³⁵.

³² O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 64.

³³ Glover, Jack. The "Bobbed Wire" Bible, Sunset: Sunset Trading Post, 1969, s. 55.

³⁴ Hagemeyer, Harold L. Barbed Wire: Identification Encyclopedia, Third Edition. Kearney: Morris Publishing, 2001.

³⁵ John Muir, *Our National Parks*, Boston and New York 1901, s. 1-125.

Doğa bilimciler bu yıkımdan alarma geçti. Birleşik Devletler hükümetinin ve halkının ulusun doğal mirasını korumasını (korumasını) şart koştular. Bu "korumacıların" liderlerinden biri John Muir'di. İskoçya'da doğan Muir, Amerika'nın batısını inceleyerek ve doğa harikalarını anlatarak gezdi. İnsanları bu harikaları gelecek nesillerin yararına korumaya ikna etmek için çok çalıştı. Büyük ölçüde Muir'in çabaları nedeniyle, bozulmamış büyük alanlar halka açık parklara dönüştürüldü. Bunlardan biri Kaliforniya'daki Yosemite Parkı'ydı. Yosemite'nin kalbi, uçurumlar ve dağ zirveleri ile çevrili güzel bir vadidir. Dev Sekoya ağaçları ve diğer nadir bitkiler burada büyür. 1890'da Yosemite bir milli park, yani tüm ulusa ait bir park oldu.

Yosemite, Amerika Birleşik Devletleri'nin ilk milli parkı değildi. Bu Yellowstone Park'tı. Bu, Rocky Dağları'ndaki 3,458 mil karelik volkanik kayalar ve ormandan oluşan bir alandır ve 1872'de bir milli park haline gelmiştir. Yellowstone, dünyanın en büyük vahşi yaşam koruma alanlarından biridir. Ayılar, dağ koyunları, bufalo, geyik ve iki yüzden fazla kuş türü burada yuva kurar. Ancak en ünlü manzarası "Eski Sadık" dır. Bu volkanik bir gayzerdir ve her saat yaklaşık 10.000 galon suyu neredeyse 165 fit havaya fıskırtır. Theodore Roosevelt 1901'de Başkan olduğunda daha büyük milli parklar ve ormanlar kurdu. 1916'da Kongre, onlara bakmak için Milli Parklar Servisi'ni kurdu. Amerikan milli park sistemi dünyanın en beğenilenlerinden biri haline geldi, diğer birçok ülke tarafından örnek alındı³⁶.

Amerindiyalıların Son Durumu

Beyazlar Amerika'nın batısındaki düzlüklere ve dağlara yayılırken Kızılderililere ne oldu? Bu bölüm, bu soruyu cevaplamayı amaçlamaktadır³⁷. Kovboylar ve çiftlik sahipleri Great Plains'e vardıklarında, Sioux gibi Kızılderili halkları yüzlerce yıldır buralarda dolaşıyordu. Sioux, bufalo avlayarak yaşadı. On dokuzuncu yüzyılın başlarında, bu nazik, ağır hayvanlardan tahminen on iki milyonu Büyük Ovaları dolaştı. Sürüler halinde hareket ettiler. Bazen bu sürüler o kadar büyüktü ki göz alabildiğine uzanıyordu. Buffalo, Siouxlara ihtiyaç duydukları her şeyi sağlıyordu - yiyecek, kıyafet, aletler, evler. 1840'larda Oregon ve Kaliforniya'ya giden vagon trenleri Great Plains'i geçmeye başladı. Kızılderililer genellikle sorun yaşamadan geçmelerine izin verirdi.³⁸

Sonra demiryolları otlakları geçmeye başladı. Demiryolları, bozkırlarda kalan ve onları sürmeye başlayan beyazları taşıdı. İlk başta Kızılderililer, yeni gelenleri avlanma alanlarından uzaklaştırmaya çalıştı. Ama çok geçmeden bunun imkansız olduğunu gördüler. Bu yüzden

³⁶ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 65.

³⁷ Ameridyalıların nüfusu hakkında bkz. . Arnaiz-Villena-C. Parga-Lozano-E. Moreno-C. Areces-D. Rey-P. Gomez-Prieto, *The Origin of Amerindians and the Peopling of the Americas According to HLA Genes: Admixture with Asian and Pacific People*, Current Genomics, 2010, 11, 103-114

³⁸ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 66.

Washington'daki ebe hükümeti ile anlaşmalar yaptılar ve beyaz çiftçilerin uzlaşması için topraklarının büyük kısmını bıraktılar. 1851'de Pawnee halkı, bugün Nebraska eyaletinin çoğunu oluşturan bir alanı imzaladı. 1858'de Siular neredeyse Güney Dakota'daki kadar büyük bir alandan vazgeçtiler. 1860'larda Komançi ve Kiowa, Kansas, Colorado ve Teksas'taki toprakları bıraktı. Bu tür anlaşmalar karşılığında hükümet, Amerikalıları kendilerine kalan topraklarda barış içinde bırakmaya söz verdi. 1868 Fort Laramie yemeği bu anlaşmaların tipik bir örneğiydi. Ona olan da öyleydi. Bu anlaşmada hükümet, Missouri Nehri ile Rocky Dağları arasındaki geniş alanların Sioux'ya ait olduğunu ilan etti. "Çimlerin büyüüp su aktığı sürece" toprakların düzgün bir şekilde Sioux olarak kalacağına dair ciddi bir söz verdi.

Güzel ve etkileyici kelimeler. Ancak altı yıl sonra. Amerikan askerleri Güney Dakota'nın Kara Tepelerinde altın buldu³⁹. Kara Tepeler, Siular için kutsaldı ve hükümet onları satın almaya çalıştığında, Siular satmayı reddetti. Çılgın At adlı bir şef, "İnsanın üzerinde yürüdüğü Dünyayı satmaz" dedi. Ancak Amerikan hükümeti, Sioux'un reddini görmezden geldi. Fort Laramie anlaşmasını bozdu ve madencilerin Kara Tepeler'e girmesine izin verdi. 1875 kışında bölgeye binlerce beyaz adam akın etti. Bu zamana kadar Büyük Ovalar'ın Amerikan halkları başka bir ciddi sorunla karşı karşıyaydı. Buffalo kaybolmaya başlamıştı. Büyük hayvanların otlatmaya ihtiyaç duyduğu toprakların giderek daha fazlası çiftçiler tarafından götürülüyordu. Daha da kötüsü, beyaz avcılar Bufaloların binlercesini vuruyordu. Onları postları için ya da spor yapmak için öldürdüler ve etlerini çürümeye bıraktılar. 1872 ile 1874 arasında sadece iki yıl içinde avcılar büyük sürüleri neredeyse tamamen yok ettiler. 1873'te Plains'e gelen bir ziyaretçi orada gördüklerini anlattı. "Bir yıl önce sayısız Buffalo [muazzam sayıda] olduğu yerde, şimdi sayısız ceset vardı"⁴⁰.

Kızılderililer bu davranışı anlayamadı, "Beyaz adam, adam değil de pervasızca öldürmesi gereken bir çocuk mu oldu?" bir Kiowa şefi sordu. Ancak Amerikan ordusu katliamı teşvik etti. Subay, Batı'da orduya komuta edilen General Sheridan, bufalonun imhasını, topraklarının işgaline karşı Amerikan direnişine son vermenin bir yolu olarak gördü. "Bu adamlar (bufalo avcıları) son iki yılda yerli sorununu çözmek için tüm normal ordunun son otuz yılda yaptığından daha fazlasını yaptılar," diye yazdı.." Onlara barut ve kurşun gönderin ve kalıcı barış uğruna, bufaloları yok edilene kadar öldürmelerine, derilerini yüzmelerine ve satmalarına izin verin."

Batı'da daha fazla yerleşimci çiftlik sahibi olduğu için Amerikan hükümetinin onlar için daha fazla toprağa ihtiyacı vardı. Bunu elde etmek için, Amerikalıları dolaşan yaşam tarzlarından vazgeçmeye zorlamaya karar verdi. Kızılderilileri "kamplara" götürmek için askerler gönderdi. Bu

³⁹ James J. Norton, *Gold in the Black Hills, South Dakota, and How New Deposits Might Be Found*, <https://pubs.usgs.gov/circ/1974/0699/report.pdf> (22.01.2023)

⁴⁰ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 66.

kamplar, hükümetin beyaz yerleşimcilerin onları asla istemeyeceğini düşündüğü, genellikle o kadar kuru veya kayalık arazilerdi.

Kızılderililer karşılık verdi. En tanınmış liderlerinden biri Sioux'lu Oturan Boğa idi. "Bizden önce babalarımızın, babalarımızın babalarının yaşadığı şekilde ülkemizde yaşadık ve erkek olmadan bela aradık. Ama askerler ülkemize gelip bize ateş ettiler ve biz de karşılık verdik. Kendi ülkesini ve sevdiklerini savunmak için savaşmak o kadar kötü mü?"⁴¹

Kızılderililer sayısız ve üstüneydi. Ancak Amerikan askerlerini bazı şaşkıncı yenilgilere uğrattılar. En iyi bilinen zaferlerini Haziran 1876'da Küçük Büyük Boynuzlu Bartle'de kazandılar, tümü Küçük Büyük Boynuz Nehri'nin yanında bir tepede Çılgın At'ın önderliğindeki 3.000 Sioux ve Cheyenne savaşçısı kuşattıkları Birleşik Devletler süvari şirketinin 225 adamının hepsini öldürdüler. Ölümler arasında süvari komutanı da vardı. General George Armstrong Custer. Bu nedenle savaşa bazen "Custer's Last Stand" denir.⁴²

Küçük Büyük Boynuz Muharebesi, aynı zamanda Kızılderililerin son direnişiydi. Amerikan hükümeti ve halkı, askerlerinin yenilgisine kızdı. Küçük düşürüldüklerini hissettiler. Custer'in katillerini avlamak için batıya daha çok asker gönderildi. Sioux'lar karşı koyamayacak kadar zayıftı. Buffalo gittikten sonra, her gün daha fazla insan açlık ve hastalıktan ölüyordu. Siular teslim oldu ve askerler onları kampa götürdü. Diğer Kızılderililer, Sioux'lardan daha şanslı değildi. 1890'da Mississippi Nehri'nden Pasifik Okyanusu'na kadar Batı Amerika'nın çoğu sığır çiftlikleri, çiftçiler veya değirmenciler tarafından işgal edildi. Kızılderililerin kampları dışında hiçbir şeyi kalmamıştı. Amerika Birleşik Devletleri hükümeti Amerikalıların rezervasyonuna yardım edeceğini ve koruyacağını söyledi. Onlara yiyecek, ev inşa edecek malzemeler, toprağı işlemek için araçlar vaat etti. Ancak sözler sık sık tutuluyordu. Rezervasyonlarda büyük acılar yaşandı. Salgın hastalıklar içlerinden geçerek insanlarını öldürdü.⁴³

1890'da dindar bir peygamber, Siouxlara Hayalet Dansı adlı özel bir dans yapmalarını söyledi⁴⁴. Onlara, böyle yaparlarsa büyük bir mucize olacağını söyledi. Ölü savaşçıları canlıya konik havlayacak, buffalo geri dönecek ve beyaz adamlarda bir Büyük Başlık tarafından süpürülecek. Hayalet Dansı hareketi barışıldı. Ancak Dansçıların inançları hükümeti endişelendiriyordu. Bazılarının dans ederken başlarının üzerinde tüfek sallaması da öyle yaptı. Orduya hareketin liderlerini tutuklama emri verdi.

⁴¹ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 66.

⁴² Bkz. Nathaniel Philbrick, *The last stand: Custer, Sitting Bull, and the Battle of the Little Bighorn*, New York 2010.

⁴³ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 68.

⁴⁴ James Mooney-Anthony F.C.Wallace, *The Ghost-Dance Religion and the Sioux Outbreak of 1890*, London 1965, s. 20-45.

Hayalet Dansçılarının Şarkısı

Baba han bize yazık
Susuzluk için ağlıyoruz
Her şey yolunda!
Kedi yapacak hiçbir şeyimiz yok
Baba, biz fakiriz.
Biz çok fakiriz.
Bufalo gitti
Hepsi gitti.
Bize merhamet et, baba.
Dilediğin gibi dans ediyoruz
Çünkü bize emrettin.
Sıkı dans ederiz, uzun dans ederiz
Merhamet et,
Baba, yardım et bize
Karanlıkta yakınsın
Bizi duyun ve bize yardım edin.
Beyaz adamları götürün
Buffalo kesmek gönder
Biz fakiriz ve zayıfız
Yalnız hiçbir şey yapma diyoruz
Bir zamanlar olduğumuz şey olmamıza yardım et.
Mutlu manda avcıları.

Daha sonra askerler Siouxlara silahlarını bırakmalarını emretti. Genç bir savaşçı reddetti. Bir atış çaldı ve ardından daha fazlası geldi. Askerler, erkekler gibi Sioux kadın ve çocuklarını da vurmaya başladı. Birkaç dakika içinde Siouxların çoğu öldü ya da ağır yaralandı. Sürünerek uzaklaşan yaralıların çoğu daha sonra kampı süpüren bir kar fırtınasında öldü.⁴⁵

O sırada Amerikalılar Wounded Knee'de olanları bir savaş olarak adlandırdı. O zamandan beri başkaları bunu bir katliam olarak izledi.⁴⁶ Ama Wounded Knee'deki olayların adı ne olursa olsun, kesin olan bir şey var. Siular için, eski yaşam tarzlarına dönme umutlarının sonunu işaretlediler. Ancak Siular, diğer Kızılderililer gibi hayatta kaldı. 1924'te Kongre Yerli Vatandaşlık Yasasını kabul

⁴⁵ O'Callaghan, An Illustrated History Of The USA, p. 68-69.

⁴⁶ Wounded Kenee Soykırımı hakkında bkz. Dee Brown, Bury My Heart at Wounded Knee An Indian History of the American West, USA 1971, s. 1-298.

etti. Bu, Kızılderilileri Birleşik Devletleri'nin tam vatandaşları olarak tanıdı ve onlara oy verme hakkı verdi. 1934'te Hindistan'ın Yeniden Örgütlenme Yasası, onları kendi çekincelerinin işlerini yürütmek için kendi konseylerini kurmaya teşvik etti. Bu gelişmeye rağmen, Amerikalılar sağlık, refah ve eğitim açısından diğer Amerikalıların çoğunun çok gerisinde kaldı. 1980'lerden bazı gerçeklere bakın. Amerikan yerlileri arasında işsizlik oranı yüzde 39'du, bu bir bütün olarak nüfusun beş katından fazla. Kızılderili ailelerin neredeyse yüzde 25'i sağlıklarını korumak için ihtiyaç duydukları yiyecek, giyecek ve barınağı alamayacak kadar düşük bir gelire yaşıyordu. Diyabet pnömonisi, grip ve alkol bağımlılığı gibi hastalıklar, diğer Amerikalılar kadar birçok Amerikalının iki katını öldürüyordu. 1970'lerde Amerika Birleşik Devletleri'nin her yerinden Amerikalılar, konumlarını iyileştirmek için bir araya geldiler. Amerikan Kızılderili Hareketi'ni kurdular ve 1972'de binlerce kişi "Kırık Anlaşmaların İzi" adını verdikleri bir protesto yürüyüşüne katılmak için Washington'a gitti. Ertesi yıl, tüfeklerle silahlanmış bir grup, şu anda Battle Of Wounded Knee'nin bulunduğu küçük Güney Dakota köyünü işgal etti. Orada yetmiş bir gün kaldılar. Amaçları, atalarından haksız yere ellerinden alınan toprakların iadesi taleplerine dikkat çekmekti⁴⁷.

Diğer Amerika Birleşik Devletleri hükümetine eski anlaşmaları ihlal ettiği için mahkemede dava açtı. Sioux'lar (veya örnek, Kara Tepeler'in iadesini talep etti. Mahkemeler lehine karar verdi ve topraklarının kaybindan dolayı onlara 122.5 milyon dolar tazminat ödenmesine hükmetti. Pek çok Siu, parayı kabul etmek istemedi ve kutsal toprakların kendilerine geri verilmesini istediler⁴⁸.

Çok yaşlı bir adamken, Kara Elk adlı Yaralı Diz Savaşı'ndan kurtulan bir kişi, şu sözlerle halkının eski yaşam tarzına veda etti: "O zaman ne kadarının bittiğini bilmiyordum. Şimdi yaşlılığımın bu yüksek tepesinden geriye dönüp baktığımda, çarpık oluk boyunca her tarafa yığılmış ve dağılmış, kesilmiş kadınları ve çocukları, onları gördüğümde gördüğüm kadar sade bir şekilde görebiliyorum, gözleri hala genç. Kanlı çamurda başka bir şeyin öldüğünü ve kar fırtınasına gömüldüğünü görebiliyorum. Orada bir insanın rüyası öldü. Çok güzel bir rüyaydı." Bugün Kızılderililerin farklı hayalleri var. Ama eskilerini unutmadılar. Ünlü bir Apaçi savaşçısının üniversite eğitimi torununa son sözü söylesin: "Benim neslim tüm zamanlarını beyaz adamın yöntemlerini öğrenmek için harcadı. Onlarda ustalaştık ama yerli mirasımızın çoğunu kaybettik. Şimdi kaybettiklerimizi geri kazanmak için yeniden sahaya iniyoruz."⁴⁹

⁴⁷ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 69.

⁴⁸ Martin J. LaLonde, *Black Hills/White Justice: The Sioux Nation Versus the United States*, *Michigan Law Review*, Volume: 90, Issue: 6, 1992, s. 1433 vd.

⁴⁹ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 70.

Oturan Boğa'nın Hikayesi

1831 yılında, Dakota otlaklarındaki bir çadır köyünde bir erkek bebek doğdu. Ailesi Sioux'du ve ona Oturan Boğa adını verdiler. Oturan Boğa büyüdü ve halkının saygın bir lideri oldu. 1876'daki Küçük Büyük Boynuz Muharebesi'ndeki savaşa katılmadı. Ancak savaştan sonra halkının eylemlerini savundu⁵⁰:

"Orada, Büyük Ruh'un iradesini beklerken, bizi düşmanlarımızın elinden kurtarmak için Büyük Ruh'a dua ediyorduk, şimdi yaklaştık ve yok edilmemizi tamamlamak üzere geldik. Adamlarım onları çok kısa sürede yok etti. Şimdi suçluyorlar. Ben onları öldüremem. Yine de ne yaptım? Hiçbir şey. Biz onları öldürmek için ülkemize gitmedik. Bizi öldürmeye geldiler ve kendilerini öldürdüler. Büyük Ruh böyle emretti."

Link Big Horn'daki zaferlerini değiştirdikten sonra, Kızılderililer ordu tarafından takip edildi. 1877'de Oturan Boğa bazı takipçilerini Kanada'daki sınırın güvenliğine götürdü, ancak 1881'de Amerika Birleşik Devletleri'ne döndü. Giysileri paçavraydı ve yaşlı ve yenilmiş görünüyordu. Ama American askerlerine merhaba tüfeğini verirken, onlara gururla, "Keşke benim kabileden tüfeğimi teslim eden son adam olduğumun hatırlanmasını diliyorum." Oturan Boğa, halkının haklarını başka şekillerde sıkılaştırmaya devam etti. Amerikan hükümetini, çekinceleri Amerikalıları ihmal etmek ve aldatmakla eleştirdi. Konuk bir grup Kongre üyesine, "Burada olduğumuzu sizin işiniz," dedi ve "Bizi buraya gönderdiniz ve bize yaptığınız gibi yaşamamızı söylediniz." Onlara, hükümetin Kızılderililerin beyaz adamlar gibi olmasını istiyorsa, onlara alet, hayvan ve vagon tedarik etmesi gerektiğini, "çünkü beyazların geçimini sağlayan yol budur" dedi. 1885'te ünlü şovmen Buffalo Hill Cody, Oturan Boğa'ya bir iş teklif etti. Eski liderin seyahat eden Vahşi Batı Şovunun ilgi çekici yerlerinden biri olmasını istedi. Rezervasyon yetkilileri Oturan Boğa'dan kurtulduğu için mutluydu ve Cody bir yıl yine Oturan Boğa'ya bu sefer bir Avrupa turunda ona katılmasını istedi. Oturan Boğa reddetti. Cody'ye "Burada ihtiyacım var" dedi. "Topraklarımızı almaktan daha çok söz ediliyor."⁵¹

Hayalet Dansı hareketi başladığında hükümet Oturan Boğa'yı lideri olmakla suçladı. Aralık 1890'da onu tutuklamaları için silahlı polisler gönderdi. Oturan Boğa rezervasyon sırasında kamarasının kapısından çıktığında polislerden biri onu vurarak öldürdü. Katil, Oturan Boğa'nın adamlarından biri olan bir Sioux'du.⁵²

⁵⁰ Bkz. James Creelman. *On the Great Highway. The Wanderings and Adventures of a Special Correspondent*. Boston: Lothrop Publishing Co., 1901. 299-302.

⁵¹ O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 71.

⁵² O'Callaghan, *An Illustrated History Of The USA*, p. 71.

Sonuç

Amerika'nın birliğini kurup dünya çapında bir devlet olmasından sonra ilk işi yeniden içeriye dönüp yerlilerle sürdürdüğü yarım kalmış savaşı tamamlamaya koyulmuştur. Amerikan tarihinde var olan binlerce soykırım suçuna rağmen, izole bir kıtada yaşıyor olmanın avantajlarını kullanarak kıtanın gerçek sahipleri olan yerlileri ortadan kaldırırken hiç kimsenin müdahalesine maruz kalmadığı gibi, müdahale edecek bir gücün olmamasından da faydalanarak yerlileri 7'den 70'e kökünü kazıyana kadar kovalamaya devam etmiştir. Bu olayların basına yansıyanları bir elin on parmağının biri dahi olmamışken, 1890'lı yıllarda meydana gelen Wounded Knee: Hayalet Dansı hadisesi ilk defa Amerika Birleşik Devletleri'nin soykırım suçu işlediğinin belgelenmesinde kullanılacak verilerin oluşmasını sağlamıştır.

Bu korkunç trajedinin perde arkasında aslında "petrol" savaşlarının olduğunu bilmeyen milyonlarca Amerikalı bu gün dahi, hayalet dansı denilince kendilerine karşı ayaklanacak ve o eski Teksas-Tomix çizgi romanlarındaki gibi her zaman saldıran Kızılderili müdafada olan da beyaz adam görüntüsü bir film şeridi gibi akıllarından geçer ve korkarlar. Halbuki Wounded Knee'de öldürülen binlerce insanın 300 kişi olarak lanse edilmesi dahi olayın büyük bir komplonun ve bu komplonun perde arkasında "petrol" kavgasının olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Bu gün İsrail, Filistin topraklarında benzer bir program yürütmekte ve Filistinli Müslümanlar Halilürrahman bölgesinde ve Akdeniz sahillerinde bulunan petrol ve gaz sahalarını ele geçirebilmek ve buralardan Müslümanların pay almasını engellemek amacıyla korkunç katliamlara yer verilmektedir.

Gerçek şu ki, Amerika Birleşik Devletleri ve onun yetiştirmesi İsrail gibi devletler kendi çıkarları uğruna işgal ettikleri topraklardaki yerlileri türlü hile ve desiselerle önce birbirlerine kırdırılmış sonra da bir bir avlayarak yok etmenin plan ve projelerini yapmaya devam etmektedirler.

Kaynakça

Tidwell, William A.- Hall, James O.- Gaddy, David Winfred, *Come Retribution: The Confederate Secret Service and the Assassination of Lincoln* (Jackson: University Press of Mississippi, 1988).

Steers Jr, Edward., *Blood on the Moon: The Assassination of Abraham Lincoln* (Lexington: University Press of Kentucky, 2001).

Dunning. William A., *The American Historical Review*, April 1906, Vol. 11, No. 3 (Apr., 1906), pp. 574-594.

Epps, Henry. *A Concise Chronicle History of the African-American People Experience in America*. North Charleston SC: Create space, 2012.

The Civil Rights Act of 1866 (<http://www.black-collegian.com/issues/1999-08/civilright.shtml>)

Forte, David F., *Spiritual Equality, the Black Codes, and the Americanization of the Freedmen*, Loyola Law Review, Sayı: 43, (1998),

14th Amendment to the U.S. Constitution: Civil Rights (1868), <https://www.archives.gov/milestone-documents/14th-amendment> (Erişim, 22.01.2023)

Rose, Willie Lee, *Rehearsal for Reconstruction: The Port Royal Experiment* (New York: Oxford University Press, 1976).

Escott, Paul- Goldfield, David R., eds., “Major Problems in the History of the American South”, vol. 2, *The New South* (Lexington, MA: D. C. Heath, 1990).

Gilmore, Glenda Elizabeth, *Gender and Jim Crow: Women and the Politics of White Supremacy* (Chapel Hill: University of North Carolina Press, 1996), 110-22.

Newton, Michael, *The Ku Klux Klan, History Organization, Language, Influence and Activities of America's Most Notorious Secret Society*, USA 2007

Morgan, Kousser, J., *The Shaping of Southern Politics: Suffrage Restriction and the Establishment of the One-Party South, 1880-1910*. New Haven, Conn., 1974

Ferguson, Plessy vs., Judgement, Decided May 18, 1896; Records of the Supreme Court of the United States; Record Group 267; Plessy v. Ferguson, 163, #15248, National Archives.

Amar, Akhil Reed, Plessy v., Ferguson and the Anti-Canon, *HeinOnline -- Pepp. L. Rev.* Vol: 39, No: 75 (2011-2012), s. 75-90.

“Primary Documents in American History”, <https://www.loc.gov/rr/program/bib/ourdocs/plessy.html> (Erişim, 22.01.2023)

“This act, passed on July 1, 1862, provided Federal subsidies in land and loans for the construction of a transcontinental railroad across the United States”, <https://www.archives.gov/milestone-documents/pacific-railway-act> (Erişim, 22.01.2023).

Robert M. Utley&Francis A. Ketterson, Jr., *Golden Spike*, <http://npshistory.com/handbooks/historical/40-1969.pdf>

Love, Clara M., *The Southwestern Historical Quarterly* , Apr., 1916, Vol. 19, No. 4 (Apr., 1916), pp. 370-399.

Arnaiz, A. -Villena-C. Parga-Lozano-E. Moreno-C. Areces-D. Rey-P. Gomez-Prieto, *The Origin of Amerindians and the Peopling of the Americas According to HLA Genes: Admixture with Asian and Pacific People*, *Current Genomics*, 2010, 11, 103-114

Philbrick, Nathaniel, *The last stand : Custer, Sitting Bull, and the Battle of the Little Bighorn*, New York 2010.

Norton, James J., *Gold in the Black Hills, South Dakota, and How New Deposits Might Be Found*, <https://pubs.usgs.gov/circ/1974/0699/report.pdf> (22.01.2023)

Muir, John, *Our National Parks*, Boston and New York 1901

Glover, Jack. The “Bobbed Wire” Bible, *Sunset: Sunset Trading Post*, 1969

Hagemeier, Harold L., *Barbed Wire: Identification Encyclopedia*, Third Edition. Kearney: Morris Publishing, 2001.

Mooney, James – Wallace, Anthony F.C., *The Ghost-Dance Religion and the Sioux Outbreak of 1890*, London 1965.

LaLonde, Martin J., *Black Hills/White Justice: The Sioux Nation Versus the United States*, 90 MICH. L. REV. (1992)

Creelman, James, *On the Great Highway. The Wanderings and Adventures of a Special Correspondent*. Boston: Lothrop Publishing Co., 1901, s. 299-302.

